

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia.....2013 r.

**w sprawie rozwiązań technicznych, jakie powinny być zastosowane
podczas wykonywania zabiegów z zastosowaniem środków ochrony roślin
przy użyciu sprzętu agrolotniczego²⁾**

Na podstawie art. 40 ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Podczas wykonywania zabiegów z zastosowaniem środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu agrolotniczego, w celu ograniczenia ryzyka naniesienia cieczy użytkowej na obszar niebędący celem tego zabiegu, powinny być stosowane rozwiązania techniczne:

- 1) wykorzystujące system nawigacji satelitarnej, zapewniające wykonanie tych zabiegów precyzyjnie na obszarze będącym celem tego zabiegu, poprzez co najmniej:
 - a) umożliwienie precyzyjnego wyznaczenia obszaru, na którym zostanie wykonany zabieg oraz toru lotu statku powietrznego w trakcie zabiegu,
 - b) naprowadzanie statku powietrznego na wyznaczony tor lotu za pomocą sygnalizacji wskazującej wejście statku powietrznego na ten tor i utrzymanie przez statek powietrzny tego toru,
 - c) sygnalizowania rozpoczęcia i zakończenia aplikacji cieczy użytkowej,
 - d) zapis toru lotu statku powietrznego w trakcie zabiegu oraz miejsca rozpoczęcia i zakończenia aplikacji cieczy użytkowej;
- 2) umożliwiające rozpoczęcie oraz zakończenie aplikacji cieczy użytkowej w dowolnym momencie lotu statku powietrznego.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

**Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi**

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 248, poz. 1486).

²⁾ Rozporządzenie wdraża częściowo postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 71).

Uzasadnienie

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 40 ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. poz. ...). Zgodnie z tym upoważnieniem w projektowanym rozporządzeniu określono rozwiązania techniczne, jakie powinny zostać zastosowane podczas wykonywania zabiegów z zastosowaniem środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu agrolotniczego, w celu ograniczenia ryzyka naniesienia cieczy użytkowej na obszar niebędący celem tego zabiegu.

Projektowane rozporządzenie wdraża częściowo postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 71), a mianowicie postanowienia art. 9 ust. 2 lit. f tej dyrektywy, zgodnie z którymi „statek powietrzny musi być wyposażony w urządzenia wykorzystujące najlepsze dostępne technologie ograniczające znoszenie cieczy roboczej”, zgodnie z poniższą tabelą.

Postanowienia dyrektywy 2009/128/WE		Przepisy projektowanego rozporządzenia	
Nr jednostki redakcyjnej	Treść jednostki redakcyjnej	Nr jednostki redakcyjnej	Treść jednostki redakcyjnej
art. 9 ust. 2 lit. f	od 2013 r. statek powietrzny musi być wyposażony w urządzenia wykorzystujące najlepsze dostępne technologie ograniczające znoszenie cieczy roboczej.	§ 1.	Podczas wykonywania zabiegów z zastosowaniem środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu agrolotniczego, w celu ograniczenia ryzyka naniesienia cieczy użytkowej na obszar niebędący celem tego zabiegu, powinny być stosowane rozwiązania techniczne: 1) wykorzystujące system nawigacji satelitarnej, zapewniające wykonanie tych zabiegów precyzyjnie na obszarze będącym celem tego zabiegu, poprzez co najmniej: a) umożliwienie precyzyjnego wyznaczenia obszaru, na którym zostanie wykonany zabieg oraz toru lotu statku

			<p>powietrznego w trakcie zabiegu,</p> <p>b) naprowadzanie statku powietrznego na wyznaczony tor lotu za pomocą sygnalizacji wskazującej wejście statku powietrznego na ten tor i utrzymanie przez statek powietrzny tego toru,</p> <p>c) sygnalizowania rozpoczęcia i zakończenia aplikacji cieczy użytkowej,</p> <p>d) zapis toru lotu statku powietrznego w trakcie zabiegu oraz miejsca rozpoczęcia i zakończenia aplikacji cieczy użytkowej;</p> <p>2) umożliwiające rozpoczęcie oraz zakończenie aplikacji cieczy użytkowej w dowolnym momencie lotu statku powietrznego.</p>
--	--	--	---

Mając na uwadze implementację wskazanych wyżej postanowień dyrektywy 2009/128/WE, w projektowanym rozporządzeniu przewidziano, aby podczas zabiegów z zastosowaniem środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu agrolotniczego, w celu ograniczenia ryzyka naniesienia środka ochrony roślin poza obszar niebędący celem tego zabiegu, powinny być stosowane rozwiązania techniczne wykorzystujące system nawigacji satelitarnej, zapewniające wykonanie tych zabiegów precyzyjnie na przewidzianym obszarze (tzw. system GPS Agro). Rozwiązanie takie zapewni precyzyjne wykonanie zabiegu, ograniczające ryzyko naniesienia środka ochrony roślin poza planowany obszar zabiegu.

Zastosowanie systemu GPS Agro, bazującego na nawigacji satelitarnej, umożliwia precyzyjne kształtowanie granic pól zabiegowych oraz wyłączanie z zabiegów obszarów, na których stosowanie środków ochrony roślin jest niedozwolone lub nieplanowane. System ten naprowadza pilota na właściwy tor lotu (umożliwiając prowadzenie rolniczego statku powietrznego w torze lotu z

dokładnością do 1 m) oraz rejestruje parametry nawigacyjne lotu, umożliwiając późniejszą kontrolę prawidłowości wykonania zabiegu agrolotniczego.

Systemy GPS Agro (za opracowaniem Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych pt. „Zabiegi agrolotnicze w ochronie lasu”) składają się z:

- 1) wysokiej jakości odbiornika GPS o częstotliwości pomiaru i obliczania pozycji minimum 5 Hz (pięć razy na sekundę), umożliwiającego odbiór poprawki różnicowej Egnos lub komercyjnej (np. Omnistar), a w przyszłości również odbiór sygnałów z satelitów innych systemów pozycjonowania (Galileo, GLONAS), zintegrowanego lub nie zintegrowanego z anteną;
- 2) komputera pokładowego, zamontowanego w kabinie statku powietrznego, wyświetlającego mapę pola zabiegowego oraz wyliczoną i rzeczywistą trasę kolejnych przejść nad polem zabiegowym;
- 3) belki kierunkowej, zamocowanej na linii wzroku pilota, która za pomocą zapalających się i gasnących diod prowadzi pilota po wyliczonej linii przejścia oraz na następną linię;
- 4) połączenia z aparaturą opryskową statku powietrznego, pozwalającą na rejestrację miejsca i czasu włączenia i wyłączenia tej aparatury, a opcjonalnie – również na automatyczne sterowanie (włączanie i wyłączenie) aparatury atomizerowej;
- 5) oprogramowania PC do kameralnego przygotowywania projektów pól zabiegowych oraz do późniejszych analiz wykonywanych lotów.

Przyjęte w projektowanym rozporządzeniu rozwiązanie zostało skonsultowane i uzgodnione ze środowiskiem naukowym oraz z jednostkami naukowo - badawczymi, a w szczególności z:

- 1) Uniwersytetem Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach;
- 2) Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie;
- 3) Uniwersytetem Rolniczym im. Hugona Kołłątaja w Krakowie;
- 4) Uniwersytetem Przyrodniczym we Wrocławiu;
- 5) Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu;
- 6) Zachodniopomorskim Uniwersytetem Technologicznym w Szczecinie;
- 7) Uniwersytetem Technologiczno-Przyrodniczym im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy;
- 8) Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie;

- 9) Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie;
- 10) Instytutem Ogrodnictwa w Skierniewicach;
- 11) Instytutem Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – Państwowym Instytutem Badawczym w Radzikowie;
- 12) Instytutem Badawczym Leśnictwa w Sękocinie Starym;
- 13) Instytutem Ochrony Roślin – Państwowym Instytutem Badawczym w Poznaniu;
- 14) Instytutem Ochrony Środowiska – Państwowym Instytutem Badawczym w Warszawie;
- 15) Instytutem Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowym Instytutem Badawczym w Puławach;
- 16) Przemysłowym Instytutem Maszyn Rolniczych w Poznaniu;
- 17) Polskim Towarzystwem Entomologicznym;
- 18) Polskim Towarzystwem Fitopatologicznym;
- 19) Polskim Towarzystwem Ochrony Roślin;
- 20) Komitetem Ochrony Roślin PAN;
- 21) Urzędem Lotnictwa Cywilnego.

Zgodnie z opinią Instytutu Ochrony Roślin – Państwowego Instytutu Badawczego w Poznaniu proponowane rozwiązanie „wychodzi naprzeciw oczekiwaniom odbiorców usług agrolotniczych i szeroko pojmowanej ochronie środowiska naturalnego.

Jak wykazały analizy zabiegów wykonywanych w Lasach Państwowych przy użyciu sprzętu lotniczego (samoloty i śmigłowce) wyposażonego w urządzenia GPS Agro możliwe jest precyzyjne wydzielenie obszarów, które mają być wyłączone z zabiegów stosowania środków ochrony roślin. Systemy GPS Agro precyzyjnie naprowadzają pilota na właściwy tor lotu nad opryskiwanym polem czy wydzieleniem leśnym. W efekcie w procedurach wykonywania zabiegów agrolotniczych przy użyciu sprzętu wyposażonego w systemy nawigacji satelitarnej Agro można zrezygnować z udziału pomocniczych ekip naziemnych wyznaczających tereny przeznaczone do opryskiwania za pomocą chorągwi czy balonów wskaźnikowych. Osoby pracujące w ekipach naziemnych często były znacznie narażone na wpływ stosowanych środków ochrony roślin.

Wyznaczone na mapach powierzchnie do zabiegu są przez pilota obserwowane w czasie lotu na monitorach z widoczną wyznaczoną trasą lotu. Każde odchylenie od

wyznaczonego toru jest natychmiast sygnalizowane i musi być skorygowane. Urządzenia zamontowane na samolotach i śmigłowcach rolniczych pozwalają także na rejestrację wszystkich parametrów nawigacyjnych lotu. Uzyskuje się zapis tych parametrów i jego archiwizację. Dane te w powiązaniu z precyzyjnymi parametrami pracy urządzeń rozpylających (ciśnienie robocze, wydatek cieczy, kroplistość, szerokość robocza) dają pełną kontrolę wykonanego zabiegu, jak i pozwalają na przedstawienie graficzne torów lotów zarówno w trakcie opryskiwania, jak i wykonywania poszczególnych nawrotów poza granicami opryskiwanej powierzchni. Dostępność urządzeń GPS Agro na rynku i wykorzystywanie już obecnie kilkunastu statków powietrznych wyposażonych w takie rozwiązania sprawia, że proponowany w rozporządzeniu przepis może być w pełni wymagany i realizowany”.

Przeprowadzone konsultacje pozwalają zatem stwierdzić, że proponowane w projektowanym rozporządzeniu rozwiązania zapewnią właściwą realizację postanowień art. 9 ust. 2 lit. f dyrektywy 2009/128/WE, dotyczących wyposażenia statków powietrznych wykonujących agrolotnicze zabiegi ochrony roślin w urządzenia wykorzystujące najlepsze dostępne technologie ograniczające znoszenie cieczy roboczej. Zostało to potwierdzone także praktycznymi doświadczeniami w wykorzystaniu urządzeń GPS Agro przy wykonywaniu zabiegów ochrony lasów. Ponadto proponowane rozwiązanie jest dostępne i możliwe do zastosowania w praktyce, co także jest warunkiem wynikającym z postanowień dyrektywy 2009/128/WE.

Proponuje się także wprowadzenie obowiązkowego wymogu, aby podczas zabiegów z zastosowaniem środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu agrolotniczego stosowane były rozwiązania techniczne umożliwiające rozpoczęcie oraz zakończenie aplikacji cieczy użytkowej w dowolnym momencie lotu statku powietrznego. Pilot powinien mieć możliwość zakończenia aplikacji tej cieczy w każdym momencie lotu (np. w związku ze zmianą warunków atmosferycznych, awarią urządzenia aplikującego ciecz użytkową lub innymi niemożliwymi do wcześniejszego przewidzenia okolicznościami, jak również w związku z wejściem statku powietrznego w pole zabiegowe przy wykonywaniu nawrotu, błędnym wejściem na linię zabiegu lub wykonywaniem poprawki na ograniczonej powierzchni pola zabiegowego), nawet jeżeli statek powietrzny jest wyposażony w urządzenia sterujące automatycznie aplikacją cieczy użytkowej.

System typu GPS Agro sygnalizuje pilotowi właściwy moment rozpoczęcia i zakończenia aplikacji cieczy użytkowej z około 3 sekundowym wyprzedzeniem. Na podstawie tej sygnalizacji pilot steruje aplikacją cieczy użytkowej za pomocą zaworu elektromagnetycznego.

Projektowane rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie wdraża częściowo postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów i w związku z tym projekt nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 69, poz. 1414, z późn. zm.), projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt rozporządzenia został zawarty w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Ocena skutków regulacji:

1. Podmioty, na które będzie oddziaływać projektowane rozporządzenie - projektowane rozporządzenie dotyczy podmiotów stosujących środki ochrony roślin sprzętem agrolotniczym. Projektowane rozporządzenie ogranicza ryzyko kontaktu ze środkami ochrony roślin osób przebywających w pobliżu miejsc stosowania takich środków przy użyciu sprzętu agrolotniczego.

2. Wpływ projektowanego rozporządzenia na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego - wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

3. Wpływ projektowanego rozporządzenia na rynek pracy - wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

4. Wpływ projektowanego rozporządzenia na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw - wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało istotnego wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw. Zgodnie z wynikami konsultacji, przeprowadzonymi z Generalną Dyrekcją Lasów Państwowych, podczas wykonywania agrolotniczych zabiegów ochrony lasów, stosowanie systemu nawigacji satelitarnej jest obecnie standardową procedurą. Mając na uwadze, że w Polsce agrolotnicze zabiegi ochrony roślin wykonywane są obecnie jedynie dla ochrony lasów, wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało negatywnego wpływu na przedsiębiorstwa usługowo wykonujące takie zabiegi.

5. Wpływ projektowanego rozporządzenia na sytuację i rozwój regionalny - wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

6. Konsultacje społeczne – projekt rozporządzenia został skonsultowany z organizacjami społeczno-zawodowymi hodowców roślin i instytucjami działającymi w obszarze regulowanym rozporządzeniem, między innymi z: Business Centre Club, Federacją Związków Pracodawców-Dzierżawców i Właścicieli Rolnych, Federacją Branżowych Związków Producentów Rolnych, Forum Związków Zawodowych, Pracodawcami Rzeczypospolitej Polskiej, Krajową Radą Izb Rolniczych, Krajową Sekcją Pracowników Ochrony Roślin przy Zarządzie Głównym Związku Zawodowego Pracowników Rolnictwa w RP, Krajowym Związkiem Producentów Nasion Ogrodniczych i Materiału Szkółkarskiego, Krajowym Związkiem Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym Rolników Indywidualnych „Solidarność”, Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym „Solidarność”, Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych, Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych, Polską Izbą Nasienną, Polską Konfederacją Pracodawców Prywatnych, Polskim Związkiem Ogrodniczym, Radą Krajową Sekretariatu Handlu NSZZ „Solidarność”, Związkiem Rzemiosła Polskiego, Związkiem Zawodowym Centrum Narodowe Młodych Rolników, Związkiem Zawodowym Rolnictwa „Samoobrona”,

Związkiem Zawodowym Rolników „Ojczyzna”, Związkiem Zawodowym Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni”, Zrzeszeniem Producentów Nasion Ogrodniczych, Materiału Szkółkarskiego i Grzybów „SOGNAS”, Polskim Związkiem Producentów Roślin Zbożowych, Krajową Federacją Producentów Zbóż, Krajowym Zrzeszeniem Producentów Rzepaku, Izbą Gospodarczą Handlowców, Producentów Zbóż i Producentów Pasz, Związkiem Sadowników RP, Towarzystwem Rozwoju Sadów Karłowych, Związkiem Zawodowym Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „REGIONY”, Związkiem Zawodowym Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”, Radą Gospodarki Żywnościowej, Krajowym Związkiem Rewizyjnym Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych, Krajową Radą Spółdzielczą i Polską Konfederacją Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”.

Żadna z organizacji społeczno-zawodowych, do których projekt rozporządzenia został skierowany w ramach konsultacji, nie zgłosiła uwag.

Opracowano w Departamencie

Hodowli i Ochrony Roślin:

Akceptował:

Za zgodność pod względem

prawnym i redakcyjnym: